

що має бути оправданем зміни думок у нац.-демократів і застеженем ріжниці між „Ділом“ і „Русланом“.

„Розуміть ся — читаємо там — інсипіації „Руслана“ про зближене нашої національної політики до „політики“ його, треба як найрішучіше відкликнути. Суспільність наполятиметь се зовсім добре, що між независимою українською політикою нашою та політикою інспірованою й продажною людьми руслаївських нема ніякої звязки і ніякого зближення не може бути. І то без уваги на те, чи політика наша буде радикальніша чи поміркованіша ніж досі. Во чи сею, чи тою дорогою підемо, чи сю ча ту тактику в даній хвили виберемо, то зробимо се з потреб нашої національності, із зрозуміння наших національних користей і цілій, а не — тямте се, панове в „Руслані“ — з чужої інспірації і для чужих національних рахунків. Ми можемо і сюди і туди піти, бо *ultima ratio* наша є вимоги не чи небудь інші, а нашої національної політики. А вам, руслаївські люди, нема двох доріг: ви маєте маршруту приписану раз на все, приписану чужинцями і ворогами нашого народу. А се ріжниця велика. Дороги наші не відуть ся ніколи!“

Се в той уступ, про котрий можна потолкувати. Пригадуємо, що у статях п. з. „Ревізия думок“ говорило ся не лише про відношення Русинів до правителства, але ще більше про ведене і виховуване суспільності нашими керманичами і про те, що „успіхи“ нашої довголітньої політики кормили ся... наші вороги, котрі знали використати нашу суспільність прімативність і політичну невиробленість. (Се думки з „Діла“). Там було також сказано, в чим уже й декотрі нац.-демократи добавачують згадану прімативність і невиробленість. Значить: справа ділила ся вже сама собою на дві частини: на т. зв. залежність чи незалежність якоїсь партії від правителства і на справу ведення суспільності. З правителством можна очівидно поступати радикальніше або поміркованіше, як хто уважає по-трібним, але суспільності — на се всякий згодить ся — не можна і не вільно далі вести так, щоби „успіхи“ її кормили ся вороги, значить, треба усувати прімативність і невиробленість, всяке пустомельство (от як і тут про приписані маршрути, чужі інспірації і т. п.), пусту революційну фразеологію, смак Негрів, упадок молодежі ітд., про що вже була мова.

Так коли хто хоче добавачувати ріжницю у відношенню „руслаївських“ і „ділових“ людей до правителства, се єму очевидно вільно, але коли сі люди з двох таборів зі

шли ся в поглядах на прімативність і невиробленість суспільності, то тут хиба дурень буде ломити руки і застерегати ся против інсипіацій. Бо коли, взявши приклад, правдою є, що стрімголов полетіла наша молодіж через сесію, страйки, бучі і політичні агітації, як сказане було в „Ділі“ і нера в „Руслані“, то сего нікто розумний не назве інсипіацію, тільки назве ствердженою з двох боків факту упадку молодежі і буде рад, коли так само з двох боків почнуть дбати про піднесені молодежі. Проти чого і против кого тут застерегати ся? Одним і другим тут маршрута приписана не чужинцями і ворогами нашого народу, тілько самою логікою подій у нас.

Возьміть так само на увагу сю ненаглядну фразу про чужу і власну інспірацію.

„Чужа інспірація і чужі національні рахунки“ казали „Русланови“ вже давно звернули увагу суспільності на те, що годі Поляків вішата на сухих вербах, що інтересів держави і династії не можна маловажити і т. д., а власна інспірація і власні національні рахунки наказали тепер послам і „Ділу“ осудити Будзиновського, голосувати за військовим законом та заговорити прихильно про інтереси держави і династії — одним словом те саме. Нехайже тепер хто розумний скаже: чи важкіша інспірація, коли вже про ю бесіда, чи саме діло, і чим гірша чужа інспірація від своєї власної, коли результати були?

Коли „чужі національні рахунки“ наказують „Русланови“ спинити революційного духа у нас, аби вороги з того не користали, а свої власні нац. рахунки наказують „Ділу“ та саме, то або ті чужі інспірації і рахунки не гірші від своїх, або балакане про них є одною з тих бляг, які все ще покутують в „Ділі“. На нашу думку є то друге. І отсе треба було пригвоздити, аби „вічний революціонер“ з „Діла“ не отвірав занадто широко свого рота. Грохи вже минають.

Такі справи і питання, які порушено у статях п. з. „Ревізия думок“ (за приводом невідомих авторів нац.-демократів), се не є особисти або редакційні справи „Діла“ і „Руслані“, — се справи далеко ширшого і загальнішого значення, котрі обходять суспільність без уваги на партійні організації і їх часописи. Від того, що якийсь там редактор зі смаком Негра зневажливо вискаже ся про „Руслані“, сама страва зовсім не зискує і не вияснює ся. Думаючи читачі все ще стоять перед питанем: що ліпше? як поступати? Найшло ся кількох таких нац.-демократів, що відважилися напечатати свої відмінні думки, але хто сходить ся з людьми в краю і має нагоду чути ріжні розмови — сей знає, що

між нац. демократами вже більше в „невірних Томів“, котрі так само думають, як ті автори, лише що не пишуть того до часописів. Коли ж не було у самій нац. дем. партії „засновників до яких перемін і зворотів“, не найшов би ся й автор, що відважив би ся вказати на се. На початок і се добре.

Однак ми признаємо „Ділу“, що є не мало води нашим Дністром потече у море, заким з нац. демокр. партії і з самого „Діла“ щезне відомий тип політичного хама, котрому байдуже про правду, логіку і про добро народу, бо він лише у багні клевет, напасті і пустомельства чує ся, як риба у воді. Се про таких діячів було писано в „Ділі“ ч. 162., що они настоїли публіку на смак Негрів, они є досі інакше писати не вміють. I вже є не потрафлять...

Просимо домагати ся „Руслані“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

Політичний огляд.

Заграниця.

Положене в Туреччині дещо поліпшилося, оскільки ходить про внутрішні справи держави; зате в турецко-чорногорських відносинах триває й дальше напружене. В суботу поновилася борба між чорногорськими і турецкими гравничими сторожами і тревала цілій день. Турецький консул з Цетинії прибув вже до Царгорода, щоби уділити свому правителству точних дат що до становища чорногорського королівства.

Та її не лише Чорногора запрятала увагу Туреччині; є ще съвіжий клопіт. Болгари, бажаючи відімстити різню хрестянського населення в місті Кочана, оснували комітет, який поставив собі ціллю, довести до війни з Туреччиною. Вже її почала ся сильна агітація в сім напрямі, яка викликала велике занепокоєння. Болгарський король Фердинанд і турецький посол в Софії Набі бей, що перебували на відпустці, явили ся на телеграфічній по-клін в Болгарії.

В Солуні знова підложив 10. с. м. якийсь злочинець бомбою під австрійський поштовий уряд. Бомба вибухла о год. пів до 11. вночі і знищила поштовий льоکаль; добре хоч та, що поштові посили та й урядники не потерпіли. Австро-угорський генеральний консул Краль прибув сейчас на місце катастрофи.

Поянкаре в Петербурзі. Французький предсідник міністрів прибув кораблем „Нева“ о год. 10. перед полуноччю до Петербурга. Чекали на него предсідник міністрів Коковцев, міністер заграницьких справ Сазанов, кількох представників уряду заграницьких справ і міністерства двору, шеф генерального штабу моринки і французький амбасадор. Привітання було вельми сердечне.

Вчера в полуночі приняли цар і цариця в великих палатах Петергофу французького прем'єра. Цар надав єму ордер Олександра Невського.

„Нове Время“ витас французького предсідника статисту у французькі мові і висловлює бажання, щоби французько-російські переговори відбувалися як найкрасіші овочі.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. Ві второк: руско-кат.: Євдокіма преп.; римо-кат.: Іполита. — В середу: руско-кат.: П. Ч. К.; римо-кат.: Дезевія.

— Протектори православя. Не є тайною, що від знаменного вислову „Dziennika polskiego“: „w Galicyi trochę prawosławia nie zaszkodziłoby“, галицькі москофіли находять в ширенні схизми ревних помічників в польським таборі. Всякі Бендасюки находять рівнож серед Поляків оборонців і табор Дудикевича явно голосить, що до судової розправи не прийде. Коли ж візит, о. Урбан подав в „Przegląd Powszechny“ свою дуже інтересну статю про ширене в Галичині православя, то „Słowo Polskie“ вважало умісним, подати до

неї замітку, яка вказує, що всепольський орган розуміє ся на наших відносинах, як звісне створене на перцю. „Słowo Polskie“ (ч. 371.) напечатало: „Powyższe opinie ks. Urbana mają realne uzasadnienie, są wszakże jednostronne, nie dotyczą bowiem rodu duchowieństwa unickiego, skupiającego się w obozie ukrainofilskim. A przecie ono nie jest również bez winy. Znane są zarzuty, skierowane pod adresem duchowieństwa unickiego, które robią za usługę religijnego sprawowania obowiązków przez „misjonarzy“ prawosławia wywazyki, iż duchowni unici ukrainofili idą na teologię nie z powołania, ale z pobudek materialnych. Tego rodzaju jednostki, jak znany z awantur uniwersyteckich Resztylo, świadczą, że postępowanie przyszłych duszpasterzy stoi w rażącej różnicy z elementarnymi zasadami etyki chrześcijańskiej i tego typu duchownym wcale nie zależy na podniesieniu uczuć religijnych oddanych ich pieczy ludności. Pamiętny zamach ks. Kamińskiego na biskupa Chomyszyna dowodzi z jednej strony nieoglednego postępowania russkich władz kościelnych, z drugiej zaś jest objawem rozluźnienia dyscypliny u księży ukrainofiliów; komentarze, jakie wypadkowi temu księża ukrainofile dodawały w poufnych rozmowach, przedstawiały obraz zupełnego rozkładu i rozprzężenia zasad i etyki w tych właśnie sferach. Rozkład wśród duchowieństwa ukrainofilskiego jest znakomitym podłożem do krzewienia się odszczepieństwa.“

„Ks. Urban pomieścił w swej interesującej rozprawie uwagi o duchowieństwie russofiliem; niewątpliwie w nowej rozprawie scharakterzuje przykro stosunki wśród duchownych ukrainofilskich.“

Ся замітка „Słowa polsko-go“ така безденно наївна, що не слідувало би навіть про неї згадувати, але що руский народ від всепольських зайдів аж надто богато опікі, тож зазначимо, що рускі священики побирають за свої духовні услуги на кождий спосіб о три четверті менше, чим польські духовенство і дуже були відволені, якби при відповіднім підвищенні пенсії не потребували брати від вірних хотіть зломаного сотника; що сумної пам'яті о. Каміньського був московіфілем, а перенесене його з Русова було конечною, вказаною добром католицької Церкви і радили би ми „Słowu polsko-mu“, щоби лишило наше духовенство в спокою, а заняло ся трохи більше... хотіти „maryawitami“, які дають наглядний доказ „rozluźnienia dyscypliny u księży polskich..“

— Польські Будзиновські. „Gazeta Narodowa“ (ч. 182) в статі „Czy to prawda“ висловила погляд, який нотуємо на вічну пам'ятку і як доказ політичної „мудрості“ подоляків. Сим поглядом дали подоляки наглядне съвідотвіто, що не лише Русини мають своїх Будзиновських, які в приступі доброго гумору, чи патріотизму на експорт висилують Поляків за Сян, але й Поляки, у яких всіляки Будзиновські висилують український університет „poza Dniestr“. Містимо сі „wypocyn mózgowe Gazety Narodowej“ в оригіналі: „Jedynie stanowisko, jakie naszem zdaniem Polak w sprawie uniwersytetu russkiego zajęć może, streszcza się w tem, že jeżeli Rusini zaniechają stale swojej taktyki obstrukcyjnej w sejmie, a takso i obstrukcyi w parlamentie przeciw sprawom niepolitycznym, a przynoszącym korzyść i dobrorycie całemu krajowi i obu jego narodowościom (przedewszystkiem sprawą kanalową) i jeżeli w tem zerwaniu z obstrukcją wytrwają, a zarazem jeżeli się zgoda na taką reformę wyborczą do sejmu, jaka jest dla Polaków możliwą do przyjęcia i nie przedstawia się jako koniec życia polskiego we wschodniej części kraju i w sejmie, to sejmowe Koło polskie może i powinno się zgodzić na założenie uniwersytetu russkiego poza Dniestrem.“ — Чи не гарно?

— Довгий Св. Отця. З Риму доносять: Дев'яті роковини короновані Папи Пія X. обходжено ту торжественно. Церковне торжество відбулося в Сикстинській каплиці в присутності Св. Отця, всіх присутніх в Римі кардиналів, дипломатичного тіла, римської шляхти, многих запрошених осіб, угорські депутати, зложені з 700 осіб і дуже численно візитарів. Много осіб вібрали ся в візитарів салах, щоби Св. Отцю зложити чоловітні при вході до каплиці. Торжественне богослужіння відправив о. кардинал Мері

кливець. Він вам певно про се й не згадував?

— Згадував перед кількома днями, але не просив за вами. Я дивував ся. Адже без вас він не був би послом!

Маршалон добре поцілив.

До серця Горобца підступило звичайне хлопське завзяте.

— Ну, певно! — промовив він, почервініши на лиці. — Коли я дніами і ночами пішіть недільно пішав собою з села в село, не доїв, не доспав, горлав на всі заставки, тоді я був „пан Михайлло“, прошу, будьте ласкаві! І до хресту мів дитину тримав і обіцював золоті гори. А тепер і на лист не відповість. А такий — вибачайте смаркач, — як сей его швагер-інженер, навіть руки не поєднає! То ви, пан граф і маршалок, можете подати, а він ні!

— Якож не подати руки такому поважному господареві? — замітив маршалок. — Хоч вій противник...

— Який я ваш противник? ! — боронив ся Горобець.

— Може мій ні, але цілої ради повітої. Знаєте, пане Михайлло, я вас бою ся, сираві було ся. Надходять вибори до ради — і я певний, що ви мій цілій повіт перекинете. І що вам з того прийде? Стілько, що й з посолства Криклиця. Але ви робіть, як вам сумлінне каже, аби й про мене потім не сказали, що вас ловлю ласкавими словами, так я посол.

Горобець мовчав. Він очевидно віждав ще важнішого слова від маршалка — і не перечислив ся.

— Знаєте що? — говорив маршалок, далі. — Ви є за великий патріот, аби згодилися на тих членів ради, яких ми собі бажаємо, і я не мав би сумління, вимагати від

дель Валь. По богослуженню Св. Отець удилив зібраним благословення, після чого вернув до своїх комнат.

— **Руско-польська угода.** В суботу відбулися у Відні переговори в справі українського університету. Міністер Гайнольд конферуває в сій справі дві години з п. М. Васильком. Сеї самі днини нашлися у Відні случайно на місці др. Бобжинського і містопредсідника палати послів др. Герман, які також були у Гайнольда. Один з визначних польських політиків заявляє в „Neue Freie Presse“, що може впевнити, що Поляки змагають (?) чесно до заключення слушної (?) угоди з Русинами (vide: „Slowo polskie“ (Kwestya ukraińska), „Gazeta Narodowa“ (Co to znaczy), памфлет Равіти Гавронського в „Świat i Słowniańsk-im“ і т. д.). Настрій в польській політичній представництві є так користний, як ніколи перед тим. Було б похідкою зі сторони Русинів, коли би тепер, коли справа українського університету вийшла в пову стадію, робити трудності в справі угоди (коби всеполяки не робили трудностей). — прим. Русл.).

Міністер Гайнольд заявив, що в перших дніях липня предложив президії польського кола новий начерк цісарського відрученого письма в справі університету. Президія кола не заняла становища супроти сего нового начерку і відложила порішене на осінь, іменно на початок вересня. Правительство займає ся енергічно справою доведення до порозуміння між Русинами і Поляками в справі сего нового відрученого письма.

Посол Василько вийшов вчера до Карльсбаду, щоби вислід своїй конференції з міністром Гайнольдом предложить послові др. К. Левицкому.

— **Хто уживав товарів з маркою Р. Т. П.,** причиняє ся до піднесення поваги Товариства і піднимас жертву фабриканта на рідну школу.

— **З життя української оселі в Владивостоці.** Дня 21. м. м. гурток Українців виставив на сцені „Народного Дому“ драму „Наймичка“. Взагалі всі аматори виконували ролі гарно і песь зробила велике враження на глядачів. Окрім вистав, гурток звертає велику увагу на загальну освіту українського громадянства у Владивостоці. Заходами гуртука у книгоабірні „Народного дому“ заведено окремий український відділ, в якій вписуються ся українські часописи. Поки що українських книжок ще мало, але початок головне діло і при тій енергії, з якою аматори працюють, можна сподівати ся значного розвою діяльності гуртка. („Рада“).

— **Конгрес есперантистів.** Із головніших будівель міста Krakova повівіают зелені право-ри на знак, що там відбувається міжнародний конгрес есперантистів. Запал любителів міжнародної мови — есперанта є великий, бо Krakівський конгрес може похвалити ся гістьми з цілого культурного світу. Пріхала Англійці (около 30), Німці, Чехи, Москалі, Французи, Турки і представники есперантистських кружків з поміж інших народів, в іх числі й невтомимі труженник есперанта між Українцями п. Лесь Денисюк зі Старого Села в кількома укр. есперантистами.

— **Школи жіночого господарства в Галичині.** Найбільшою популярністю тішиться школа сільських господинь в Альбігові під Ланьцутом. В 1910 році покінчило ся школу 30 учениць, маже виключно селянських дочек. — Школа домашнього і сільського господарства в Білім Камени, золочівського повіту виобразувала на 2 курсах рівно 30 учениць. Така сама школа, основана і удержанана на кошти латинського єпископа Пельчара, мала минувшого року 14 учениць. — Школа сільських господинь в Шинвалді, основана о. Семенівським виховала в 1911/12 24 учениць. — Також школа в Баховичах (вадовицький пов.) мала 10 учениць; школа в Підгороді аж сего року віде в житі. Були ще школи в Товмачі і в Підзамчу коло Жидачева. Було отже загалом 8 польських шкіл для виобразування польських господинь. У нас аж сего року починається робота на сім полі. „Сільський Господар“ отвірає сего року першу таку школу в Угерцах винявських, пов. рудецького, а небавом також в Коршові коло Коломиї.

— **Правда чи неправда?** Пишуть нам з Богородчан: Кацапські редактори „Голосу народу“ пишуть, що нікому задармо свої газети не висиллють. На се пришиплюють кацапську газетку на брехні, бо П. П. Стакн... в Богородчанах вже довгий час

задармо єї одержує і уживав її до опаковування річай і до ще „інших“ прислуг. П. Стакн., в українським студентом і лише „увеселенія ради“ просив редакцію о безплатну присилку сего чесного органу Марущака. Давніше, коли теперішні агенти ширено народної зради заступали „Русське Слово“ одержував їго тутешній міщанин п. Антів Вірстюк в се даром, ще й з всілякими додатками, щоби лише читав. А тепер напишіть, Марущаки, що нікому даром свого тріяла не посилаєте. — M.

— **Спеки в Росії.** В Петербурзі і Москві настали — як доносять — великі спеки. Також в інших місцевинах доносять про небувалі там спеки від 30—40 степенів. Горячий вітер за-подіяв великі шкоди в засівах. Стверджено много випадків сонішного удару. В многих місцевинах палять ся ліси.

— **Процес Юкіча.** На суботній розправі промовляв прокуратор і важадав для Юкіча карти смерті через повіщене, а для інших обжалованих карти тяжкої вязниці від 1 до 20 літ (gl. телегр.).

— **Приватну російську гімназію засновують в Галичи.** русофіли з о. Винницьким на чолі. Маючи свого пароха, адвоката і т. д. кріпнуть русофіли в Галичи сильно, коли тимчасом Українці в Галичи не можуть допросити свого адвоката чи лікаря.

— **Поворот переселенців з Парани.** З Сідлця доносять, що від кількох місяців вертають там переселенці, які колись виїхали були до Парани. Вертають без нічого, стративши все в Парані, о жебранім хлібі і то самі старці, бо всі діти повимерали, з причини тамошнього, убийчого воздуха.

— **Скріплене нагляду на російських коморах** Начальники цловік і надграничних переходових російських точок одержали обіжники з порученем скріплена нагляду над вертаючими з заграниці подорожніми, а особливо над жінками, які найчастіше перевозять товари без цла. В обіжнику поручено застути теперішні ревідеати інтелігентіїшими, тому, що теперішні, переважно жінки низких цловік функціонарів, поводяться в многих випадках нечесно. На більших коморах будуть заведені окрім жіночі бригади, під безпосереднім наглядом членів комори жінок.

— **150.000 Кари.** „N. Wien. Tagbl.“ доносять, що одного визначного віденського профіхіруга покарано гривною 150.000 К за фальшиве подавання особистого доходу. Професор подав іменно як річний дохід суму 40.000 К, а податкові власти ствердили на основі спадкових актів бувших пациентів сего професора, що одержав від них суму о много більшу від сей, яку подав податковому управові.

— **Хто марнує неујитки,** замість зложати їх на Р. Т. П., марнує загальне добро.

— **Самоубийство посла.** З Осека (Essek) доносять, що вчера по попудні відобрали собі жите посол до угорського сойму Ал. Попович, пробивши серце ножом. П. хорував від дівчого часу на мелянхолію і се також було причиною самоубийства.

— **Підозріла особа.** З Krakova доносять, що оноді арештовано там якогось Г. Шварца, підозріого о анархістичну пропаганду. Шварц візнав, що приїхав з Парижа, та що анархістичний союз дав ему 300 рублів, в цілі увільневи Врублевського, що перебуває в слідчій вязниці. Показував ся однак, що Шварц мав прибути до Krakova від сторони Перемишля. Говорять, що він міжнародним шигуном і що оперував на області східної Галичини.

— **Страшна катастрофа в копальні.** Останні телеграфні вісти доносять про страшну копальнину катастрофи в місцевині Boхум в Пруссах, якої жертвою упало 140 гірників убитих і кілька десятків тяжіх і лекше покалічених.

Про сю катастрофу доносять з Boхум ось що: В копальні „Льотрінген“ наступив оноді о год. 9:30 рано вибух газів. В цілій копальні повстав в одній хвілі пожар. Під сю пору находило ся вже в копальні около 650 робітників. Всякі ратункові акції були дуже утруднені, бо як стверджено — вибух газів наступив рівночасно в двох місцинах. Кілька дрібніших пожарів удало ся сейчас пригасити. Розміри катастрофи не є ще докладно звінні, так само не звінє ще поки що число жертв. Урядово доносять з Boхум, що до вчера видобуто в місці катастрофи 103 убитих і 24 тяжіх і лекше покалічених робітників. Число жертв мусить бути однак без сумніву да-

леко більше. Судьба прочих робітників, що находилися під сю хвилю в копальні, незвінна; побоюють ся, що всі они упали жертвою катастрофи.

Катастрофа викликала велике пригноблене. Перед копальню діють ся зворушуючі сцени; чуті плачі осиротілих родин жертв. Жертвою сїї страшної катастрофи упало безперечно богато також і наших робітників, занятих в сїї копальні; на разі число їх ще не звінє.

На місце катастрофи прибули з поручення цісаря міністер торговлі і старший президент Вестфалії і висказали іменем цісаря зарядові копальні співчуття для жертв катастрофи.

— **Землетрясение на Балкані,** про що була вже у нас згадка, заподіяло в многих місцевинах досить значні шкоди, а не як се донесли перші вісти, що проминуло майже без ніяких наслідків.

З Царгорода доводять: Землетрясение було причиною пожару, що вибух в Чорлі, на зелінничім шляху до Адрианополя. Під час землетрясения перевернула ся в одній домі ляльпа, внаслідок чого вибух пожар, який перенісся на інші доми. Загалом згоріло 300 домів; пожару досі не загасено. Значні шкоди заподіяло землетрясение також і в інших місцевинах. Так па пр. в Дарданелях завалилося богато домів, між іншими домів австрійського, французького і перського консула, церква Греків, мечета і інші. Улиці завалені розвалинами. Ще більші шкоди є в Ганіполі, де завалилося ся много домів і згинуло богато людей. Місцевина Харкени і інші в зовсім знищенні. В суботу повторило ся землетрясение. Много людей скочило із страху в море. Много місцевин на берегах моря Мармара знищено зовсім; ту і там вибухли огні. В Адрианополі завалилося 20 мечетей, много домів і веж. Горячі жерела коло Дедеага сchezли. В Переїзді з лиців пожар 200 домів, було убитих 70 а покалічених 150 осіб. Море викинуло там на сушу велику силу неживих риб. На острові Мармара завалилося богато мешканчих домів, а ушкодила ся церква і школа.

На основі приватних донесень число жертв у убатах і покалічених виносить 1.000 осіб. Рада міністрів призначила 3.000 турецьких фунтів на запомогу для жертв катастрофи землетрасення.

— **За українську мову.** З Полтави пишуть „Раді“: Полтавський губернатор звернув ся до полтавської губернської земської управи з заявою, що він одержав від міністерства внутрішніх справ відомості про те, що полтавське губернське земство у своїх відозвах і паперах до усяких осіб про збирку грошей на памятник Т. Шевченкові у Києві уживав українською мовою і що такі відозви з боку громадських і урядових інституцій заборонено за законом. Разом з сим губернатор зажадав копії оповісток і відомості про посилку полтавським земством відозви учителеві села Котельви, охтирського пов. Андрієви Резавчові, якого назвище, по відомостям міністерства, написано через „і“ — „Різвану“ — по українськи.

Історія сїї спрази така: поліцейський надзвіратель села Котельви відібрав учителя Різвана папери, які прислава полтавська губ. земська управа при збиранню жерг на памятник Т. Шевченка. Учитель про се повідомив полтавській губ. земській управі, яка після сего звернула ся до охтирського справника з вказівками на незаконність вчинка надзвірателья. Справа дійшла до хірківського губернатора, який се все передав міністерству, звідки вже запитано полтавського губернатора. Полтавська губ. земська управа відповідів губернаторові вказує, що „і“ в назві Різван не має звязку ні з українством, ні з політикою, а поясняє ся виключно канцелярською помилкою. Самаж відозва, складена російською і українською мовами, не новина, бо такі відозви є не тільки у стінах губ. управи і вислано їх не тільки у село Котельву. Як на доказ законності українських відозв, полтавська губ. земська управа вказує, що відозви є напечатано з дозволу полтавського губернатора.

— **Потрясаюча родина трагедия.** В місцевині Женелі, на Угорщині, ціла родина пекаря Шатльора випала жертвою страшної трагедії. Зять пекаря застрілив ся, дочка війшла з ума, батько кинув ся з даху, молодший син в суперечці з братом застрілив его, після чого кинув ся на матір, яка з переліку збожеволіла. Братоубийця арештовано. Всі ті трагедії події відбулися в трох днях.

— **3 ночі убийства королівської пари в Білгороді.** Білгородські часописи доносять, що оден офіціер, котрий брав участь в страшній сцені убийства королівської пари, хотів оноді продати бралянтів колі королевої Драги, вартості 12.000 франків, за 5 тисяч динарів. Не могучи однак найти купця, заставив дорогоцінності в однім з заставничих заведень в Білгороді.

— **Щасливий.** Бердичівський жідок Вірий одержав з Америки повідомлене, що вмер там єго свояк, який поліпшив єму в спадщині 75 міліонів доларів.

Оповістки.

— **Іменоване.** Міністер скарбу іменував комісаром скарбу Іллю Матеїка, приділеного до міністерства скарбу, секретарем скарбу в тім міністерстві.

— **Відозва комітету видавництва часописи „Підгірський Дзвін“ в Новім Санчи** до всеї української суспільності. Поминаючи велику вагу популярної часописи для нашого народу взагалі, а передовсім для Лемків, збаламучених москофільською агітацією, переняв комітет в Новосандеччині на себе видавництво „Підгірського Дзвона“, бо дотепершна его редакторка п. Франчукова переносить ся до Теребовлі, де перенесено єї мужа, п. к. гімназ. професора

год. (устно). Вписові такси, які треба з гори заплатити, разом з належитою 12 сот. за 1 примірник припісів дисциплінних, виносять 7-32 К. Другий раз ставити ся до вступного іспиту в однім і тім самім році чи то в тім самім, чи іншім заведеню, не вільно. — Вступні іспити до вищих клас (ІІ—ІІІ. кл.) відбудуться 2 і 3. вересня від 8. до 12. год. перед полуднем а від 3 до 6. год. по полудни. Дотичні ученики мають зголоситися до тих іспитів найдальше до 24. серпня і предложить метрику і виказати легальним способом дотеперішні студії; іспитову таксу 24 К можуть они заплатити перед самим іспитом. Іспити поправчі і доповняючі відбудуться 2 і 3. вересня від 8 до 12. год. перед полуднем а по полудни від 3 до 6. год. Записи учеників, що вже в попереднім шкільному році належали до закладу, відбудуться в призначених до того шкільних комнатах 4. вересня від 10 до 12. год. перед полуднем; ті ученики мають предложить послідне съвдоцтво й заплатити 3 К такси. В тім самім часі мають зголосити ся і предложить потверджене приняті і ті ученики, котрих на індивідуальному перед вакаціями вступного іспиту до І. класів прийнято. Ученики з інших гімназій мають 4. вересня в часі між 11. а 12. год. перед полуднем зголосити ся в дирекційній канцелярії та предложить метрику і всі съвдоцтва; на останнім з них мусить бути виражена замітка від дирекції, що ученик відходить до іншого закладу. Такси для таких учеників виносять 7-20 К.

Приняті учеників до приготовляючої класі відбудеться в прив. класі 4. вересня в часі між 10. а 12. год. перед полуднем. До неї будуть приймати ся лише ученики з рідною мовою рускою, а принятих не съміє більше бути як 50. Услівія приняття такі: виказ про скінчену з добром успіхом трету класу школи народної, зглядно про скінченний відділ, який відповідає третьому шкільному рокові, а далі виказ метрикою, що ученик має вже або до кінця цього року буде мати повних дев'ять літ. Приняті до класі приготовляючої однак лише провізоричне, бо тих учеників, що в протягу першого місяця не викажуть достаточного знання, відішле ся назад до школи народної. При записі не платить ся ніяких такс. Шкільна оплата виносила за кождий піврік 10 К. Однак бідних і гідних учеників може ц. к. краєва шкільна рада від оплати шкільної цілком або до половини увільнити.

— Кіцмань, дні 9. серпня 1912. р. — Др. Артемович, ц. к. директор.

Посмертні оповістки.

Марія з Левицьких Авдиковська, вдова по бл. п. о. Олексію, парохові в Бураківці, заліщицького повіту, померла 3. с. м. в Бучачі в 83. році життя. В. і. п.!

Осип Коник, ем. ц. к. старший офіціял суду, член українських товариств, помер у Львові дні 9. с. м. о год. 3. по полудни в 66. році життя. В. с. п.!

Всячина.

— Американський середник проти грузавки. Американські лікарі твердять, що найшли новий середник проти грузавки. Щоби виратуватись з тієї страшної недуги, треба взяти горячу кашіль (в ванні), сидіти в воді кілька днів, без перестанку, а навіть кілька неділь, істи і спати треба також у ванні, не виходячи з неї.

Коби то була правда!

— Незвичайне вінчане відбулося ся сими днями в православній церкви в Вітебську. Моло дою була іменно Росиянка, властителька майна в вітебській губернії, Л. Ф. Молодим був Мігельє Павловіч, мурин в західній Африці. На кілька днів перед вінчанем чорний любовник охрестив ся після православного обряду і одержав ім'я Михайла.

— Інтересна статистика. Бельгійські часописи подають інтересні статистичні числа. Показується іменно, що серед бельгійських лікарів в 62 проц. євреїв, серед дентистів 90 проц., серед адвокатів 70 проц. Ше більше євреїв в між банками. Так само богато євреїв в між профе-

сорами. В деяких університетах половина професорів є єврейського походження.

— **Фантазії грому.** З Букарешта доносять про таку подію, що лучила ся в місті Красні. Місто се навістила велика злива з громами. Коли вже злива усталася, ударив гром в державний будинок і ушкодив його вершок. Відтак гром розділив ся на дві часті, одна знищила телефонічний пристрій, чим спричинила пожар, друга знова часті ушкодила водопровід, так що вода залияла будинок і погасила пожар.

— **Жиди в росийско-японській війні.** На основі виказів головного штабу, „Рус. Інваліда“ і книжки М. Усова, яка недавно з'явилася ся, росийські страти в японській війні були такі: убитих було 32.075, покалічених 127.019, пропавших без вісти 26.277. Разом 185.371 людій. В тім євреїв убито 270, покалічено 1715, а пропало без вісти 983. Разом виносать євреїв страти 2.968. Вражаюче є число євреїв пропавших без вісти, котре в порівнянні до іх страт виносить одну третину, або поверх 33 проц. В одній лише дивізії від 1. цвітня 1904. р. до 1. липня 1905. р. пропало 256 євреїв, під час коли з усіх прочих народностей опустило ряди ледво 8 осіб. Усов пише, що євреї, прийшовши на місце бою, старалися всіма способами усунутися з рядів і лишатися в таборі. Коли ім се не йшло, удавали найріжнорідніші хоробри, або прямо при найближші нагоді піддавалися ворогові.

Телеграми

з дня 12. серпня.

Ішль. (ТКБ). Цісар приняв оноді на послухання угорського міністра просвіти графа Зіхіого.

Будапешт. До послухання угор. міністра просвіти Зіхіого привлачують в політичних кругах велике значення і впевнюють, що се послухане в першим кроком до зміни політичного положення.

Віденський міністер внутрішніх справ бар. Гайнольд виїхав оноді вечером по полагоді біжучих урядових справ на Семерінг.

Віденський (ТКБ). „Fremdenblatt“ доносять, що німецький канцлер Бетман-Гольвег в першій половині вересня відвідав гр. Берхтолдса в Бухльовицях. Імовірно приїде там на запрошення гр. Берхтолдової жінка канцлера. Рівночасно загострилося до гр. Берхтолдса німецький амбасадор з жінкою.

Загреб. Нині о 11. год. перед полуднем відчитано засуд: Юкіча на кару смерті, Горвату на 6 літ тяжкої вязниці, Біліча, Цезаречу, Батліча, Найдгарга і Горватіна на 5 літ, Сайніча на 6 місяців тяжкої вязниці, Бадаліча, Доленча, Наравчіча і Сульогаса увільнено.

Царгород. (ТКБ). Рада міністрів ухвалила злагодити стан облоги і дозволила на сходини признання політичних клубів під умову, що не буде маніфестації. Вільно буде також виходити по півночі.

Палермо. Оноді вибухала ту якася загадочна хоробра. Занедужало нагло 1.200 осіб по ужитку затрошеної імовірно води з керніці. З цего три особи вже померли.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про цінні збіжки і продукти у Львові
від 4. до 11. серпня 1912.

за 50 кг.

Пшениця	9.90—10.25 К
Жито	8.80—8.70 К
Ячмінь броварний	8.50—9.00 К
Ячмінь на пашу	0.00—0.00 К
Овес	9.10—9.50 К
Кукурудза	0.00—0.00 К
Гречка	0.00—0.00 К
Горох до варення	12.00—14.00 К
Горох на пашу	0.00—0.00 К
Бобик	8.50—9.00 К
Конюшина червона	7.00—8.00 К
Конюшина біла	10.3—12.5 К
Конюшина шведська	0.00—0.00 К
Тимотка	0.00—0.00 К
Ріпак зимовий	15.00—16.00 К
Насінє коноплі	0.00—0.00 К
Хміль старий	15.0—17.5 К
Хміль новий	0.00—0.00 К

Виспи і вступні іспити до жіночих шкіл СС. Василиянов в Станіславові а то: до школи народної (4 класи, виділово 1) перша класа, семінарій учительської (4 роки) і реальній гімназії (2 перші класи) відбудуться ся дні 29, 30. і 31 серпня.

Услівія приняття до інституту спідночної: оплата за удержання враз з школою науковою за учениці школи народної виділово 50 К, за кандидатки семінарія учительського 55 К, за гімназистки 60 К місячно.

Близьші інформації що до заохочення інституту в управу і т. п. подасті Управа Інституту на жадане письменно.

З шкільним роком 1912/13 вводиться одностій, тому нових суконі справляти не треба, бо матеріали спроваджує Інститут і тут шкільного року буде.

Від Управи Інституту СС. Василиянов в Станіславові, ул. Зabolotівська ч. 15.

420(12)

„Карпатия“ тов. обезп. на житі — Заступство в Синявці, п.

Башня дол. приймає обезпечення на житі, посаги, від огню, граду, крадіжки і випадків.

394(28)

Брошуру:

Йосиф II. чи Ян Казимир?“

(з нагоди съвітковання міномі 250-літньої річниці естетичного Львівського Університету).

можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.

Музичні струменти як: скрипки, цитри, клярнети, труби, мандоліни і т. д. а також ровери та прибори до тихоже, поручач по дешевших цінах як деяще: Укр. музичний дім „ОРКАН“ Львів, Коперника 18. Соколам і Січам, ученикам і учителям великий опуст. Також на рати.

388(20)

Товариство взаємого кредиту

„Джістер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаємних обезпечень „Джістер“ в р. 1895 на підставі закону о створенні в р. 1873.

Однівальність членів обмежена до подвійної висоти уделу.

Цілею Товариства є уділюване кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Джістру“ від більше літ.

Проценти від вкладон 4%, без постручення податку рентового.

Вклади приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Кonto в Щадниці поштовій ч. 35.527.

Кonto жирове в банку австро-угор.

Вклади щадничі К 3.468.296—

Уділи членські К 3.341.275—

Позики удейні К 3.916.577—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем

ПЕРВОРЯДНИЙ і НАЙДЕЛЕВШИЙ МАГАЗИН ТА АРТИСТИЧНО-ЮВІЛЕРСКА РОБІТНЯ

ВОЛОДИСЛАВ БУШЕК

У ЛЬВОВІ, УЛ. АКАДЕМІЧНА ч. 26.

Поручає всяку біжuterію, брилінти і дорогі каміні та годинники.

Заручинові перстні і слюбні обручки.

Товар першої якості.

ЦІНІ ДУЖЕ НІЗКІ.

Замовленя місцеві і з провінції виконується тривко, артистично в